

Sectie Business Development Center

Iniciativa pa Desaroyo di Empresa Arubano (Idea)

Inleiding Idea

De visie “een duurzame economische ontwikkeling” is de leidraad voor de werkzaamheden van Idea.

Om deze visie te kunnen bereiken werd Idea opgericht. Idea is er om de feitelijke en potentiële ondernemers te ondersteunen en begeleiden met de nodige informatie voor een succesvolle onderneming. Idea ressorteert onder de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie, afdeling Buitenlandse Economische Betrekkingen en Idea.

Met Idea als het MSME Center zal de regering, door middel van dit kenniscentrum, aan de behoeften van huidige en potentiële ondernemers voldoen. Daarnaast wordt ook ondersteuning en begeleiding gegeven aan ondernemers die vaak met problemen geconfronteerd worden op gebieden zoals:

- beschikbaarheid van krediet;
- gebrek aan technologie en marketing;
- onvoldoende kennis van bestaande wetten en regelingen;
- overige belangrijke onderwerpen.

Gedurende jaren heeft Idea een goed netwerk gecreëerd met de Kamer van Koophandel, Aruba Investment Bank, Freezone Aruba, ARINA, Fundacion Desaroyo Comunitario, Telefon Pa Hubentud, ActionCOACH, Enseñansa Pa Empleo, Qredits, Centrale Bank van Aruba, Futura, Santa Rosa, Servicio di Impuesto, EPI, Traimerdia, Stichting Ja Ik Aruba en COSME consultants. Doel van deze samenwerking is om een duurzame ontwikkeling in de commerciële sector te creëren en of te blijven handhaven ten gunste van de doelgroep.

Missie

De missie van Idea is het bijdragen aan de totstandkoming van een duurzame ontwikkeling in de commerciële sector om zodoende de productiviteit en efficiëntie van de ondernemers te verhogen. Deze verhoging brengt een hogere productiviteit en een gezonde arbeidsmarkt met zich mee.

Taken

Taken van Beleidsmedewerkers bij Idea zijn:

1. Informatie verschaffen en advies geven (business coaching) aan nieuwe en bestaande entrepreneurs die ondernemers willen worden;
2. Het creëren en onderhouden van het curriculum voor “Empresario Prepara”. Het gaat hierbij om mensen die eigenaar zijn van een klein bedrijf of degenen die van plan zijn om binnenkort hun eigen bedrijf te starten. Ze worden de kans gegeven om door middel van kennisverschaffing hun eigen zaak efficiënt en effectief te kunnen beheren;

3. Het organiseren van een geavanceerde bedrijfscursus voor ondernemers;
4. Het organiseren van een workshop voor toekomstige ambachtswerkers;
5. Het organiseren van workshops met als doel kennisverschaffing aan startende en bestaande ondernemers;
6. Het monitoren van Idea's cliënten om indien nodig te kunnen ondersteunen bij het oplossen van knelpunten en/of aanpassen van hun ondernemingsstrategieën;
7. Organiseren van conferenties voor bedrijven.

Data Analyse van cliënten van Idea

Iniciativa pa Desaroyo di Empresa Arubano (Idea) is sinds februari 2012 operationeel. In haar eerste jaar heeft Idea in totaal 151 cliënten geregistreerd. In 2013 had Idea 71 cliënten, waarvan 54 startende ondernemers en 17 bestaande ondernemers, die Idea hebben benaderd voor advies. Vervolgens in 2014 had Idea 48 cliënten geadviseerd, waaronder 45 startende ondernemers en 3 bestaande ondernemers. Verder in 2015 had Idea 48 cliënten geadviseerd, waaronder 44 startende ondernemers en 4 bestaande ondernemers. In 2016 heeft Idea 46 cliënten behandeld, waaronder 42 startende ondernemers, 3 bestaande ondernemers en 1 dromer. Met dromers bedoelen we, dat ze niet precies weten welke soort ondernemingsvorm ze willen starten. In 2017 waren er 27 startende ondernemers. In 2018 heeft Idea 19 cliënten geadviseerd waarvan 18 startende ondernemers waren en 1 bestaande ondernemer was. Ten slotte heeft Idea in 2019, 29 cliënten geadviseerd, 27 waren startende ondernemers en 2 waren bestaande ondernemers. Sinds 2012 is er een dalende trend voor wat betreft klanten die Idea hebben benaderd voor advies. Een reden zal kunnen zijn een kleinere promotie in 2019. In 2019 zijn dromers ook niet geregistreerd in de database van Idea.

Tot en met 2019 heeft Idea een bestand van 439 cliënten, waarvan 374 startende ondernemers, 59 bestaande ondernemers en 6 overige. Gedurende het jaar 2019 heeft Idea ook informatie verschaft aan personen die niet in de database werden geregistreerd, zoals:

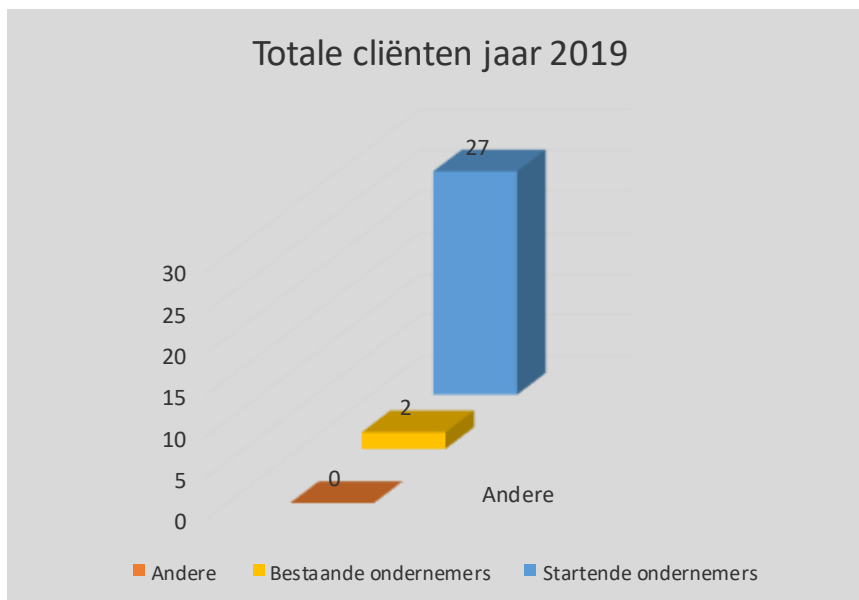
- buitenlandse personen afkomstig van Venezuela die informatie willen hebben om een bedrijf te starten;
- andere personen die informatie willen krijgen over workshops van IDEA en de cursus "Empresario Prepara";
- anderen die verwezen werden naar de afdeling Vestiging van Bedrijven voor aanvragen van vestigingsvergunning of naar ARINA als buitenlandse investeerders.

Hieronder volgt een cliëntenoverzicht vanaf jaar 2012 t/m 2019

Cliënten overzicht IDEA vanaf 2012				
Jaar	Startende ondernemer	Bestaande ondernemer	Overige/ Dromer	Totaal Ondernemer
2012	117	29	5	151
2013	54	17		71
2014	45	3		48
2015	44	4		48
2016	42	3	1	46
2017	27			27
2018	18	1		19
2019	27	2		29
Totaal	374	59	6	439

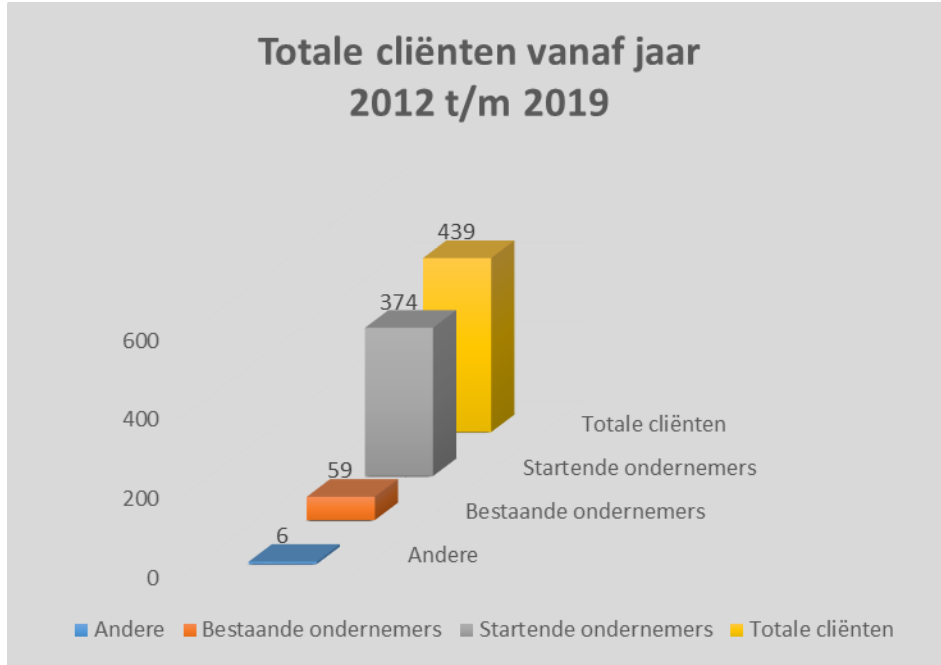
Bron: DEZHI

Overzicht klanten Idea jaar 2019

Bron: DEZHI

Overzicht klanten Idea t/m 2019

Bron: DEZHI

De meest voorkomende vragen bij startende ondernemers zijn;

- Hoe wordt een bedrijf gestart;
- Waar moet de zaak worden ingeschreven;
- Wanneer is een vestigingsvergunning nodig;
- Verschil tussen diverse ondernemingsrechtsvormen;
- Financiële informatie;
- Informatie over een ondernemingsplan;
- Marketing informatie;
- Import en export informatie;
- Informatie betreffende een sociale media strategie;
- Informatie over additionele vergunningen;
- Informatie over het verkrijgen van een commercieel terrein;
- Informatie over het ontwerpen van een website.

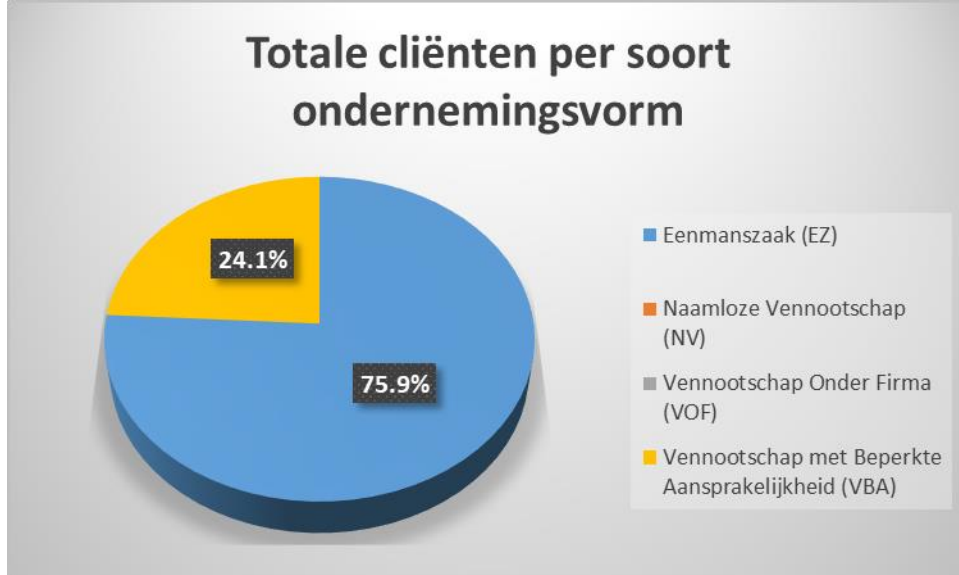
Bestaande bedrijven benaderen Idea ook voor advies, namelijk:

- Uitbreiden van bedrijven;
- Klanten willen de procedures voor het wijzigen van een eenmanszaak licentie naar een N.V.;
- Informatie over andere juridische entiteiten;
- Financiële informatie over banken en andere instellingen die financiële steun verlenen aan MKB-bedrijven;
- Ondernemingsplan;
- Business Development;
- Innovatie;
- Economische ontwikkeling;
- Marktonderzoek en marktwerking;
- Cursus “Empresario Prepara” en georganiseerde workshops door Idea en door COSME.

De meest voorkomende branches in Idea's database zijn: landbouw, kleding, volwassen industrie, restaurants A en B, massage/spa, onroerend goed, dagopvang, bouw, IT, schoonheidsindustrie, toeristische dienstverlening en amusement, snoepwinkels en gezondheidszorg.

De meest gevraagde juridische entiteiten in Idea's database zijn eenmanszaak licentie. In 2019 vroeg 76% van de cliënten informatie over de eenmanszaak licentie, 24% over de V.B.A. licentie.

Cirkeldiagram van de meest gevraagde ondernemingsrechtsvormen in %

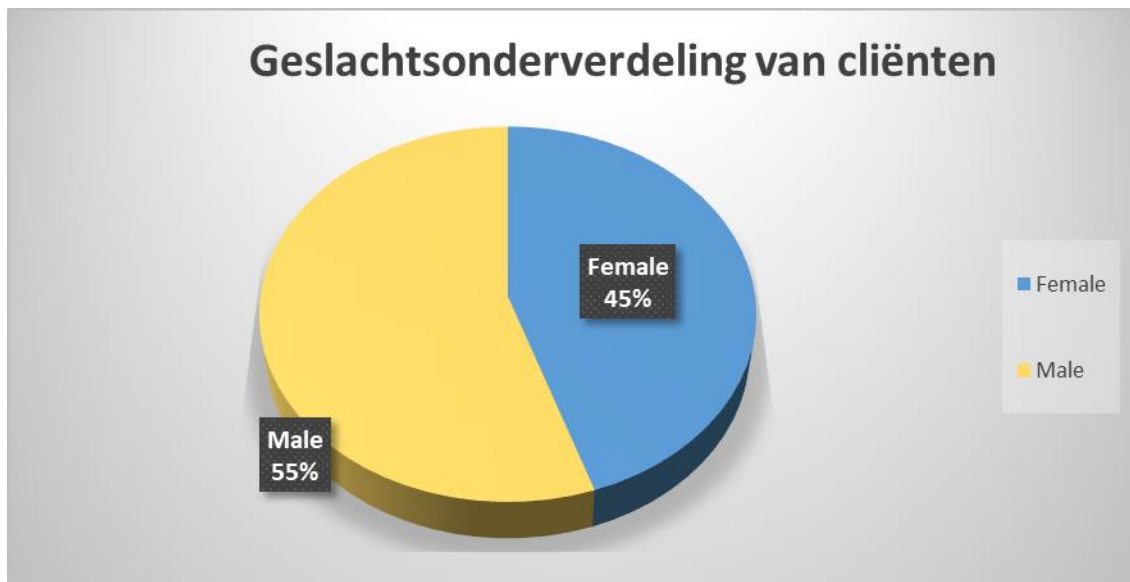

Bron: DEZHI

Idea werd benaderd door verschillende buitenlandse investeerders die op zoek waren naar informatie over de procedure voor het opstarten van een bedrijf. Sommigen werden aanbevolen om de afdeling Vestiging van Bedrijven (VVB) ressorterende onder de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie, of ARINA en/of de Freezone te benaderen.

Tevens kan geconcludeerd worden dat in 2019 45% van de klanten van Idea vrouwelijk waren en 55% mannelijk.

Cirkeldiagram van geslachtsonderverdeling van klanten Idea

Bron: DEZHI

Projecten Idea 2019

Zoals eerder genoemd, hebben de beleidsmedewerkers van Idea verschillende taken om te verrichten. Om deze te realiseren hebben zij verschillende evenementen in 2019 georganiseerd. Evenementen zoals de bedrijfscursus “Empresario Prepara II, het organiseren van workshops en het organiseren en meedoen aan conferenties, presentaties, MSMEs programma’s/projecten en aan andere activiteiten.

A. Bedrijfscursus “Empresario Prepara”

1) Bedrijfscursus “Empresario Prepara I”

De kennis voor een ondernemer is van essentieel belang. Daarom heeft Idea in samenwerking met “Enseñansa pa Empleo” (EpE) een bedrijfscursuspakket georganiseerd in september 2012. Deze bedrijfscursus genaamd “Empresario Prepara” is een proefcursus die geïnitieerd is door Idea. Het doel van deze cursus is om zowel bestaande als toekomstige ondernemers te helpen met de nodige basiskennis voor het beheren van een bedrijf en het uitbreiden van hun eigen kennis. Hierbij komt de bewustwording over het belang van het in huis hebben van voldoende vakkennis, om een bedrijf met succesvol te beheren.

De cursus van “Empresario Prepara” begon in 2012 en bestond uit zes vakken en is tot op heden uitgebreid tot zeven vakken. De cursusperiode heeft een duur van 20 weken (40 lessen) en wordt twee keer per week aangeboden, van 7:00 p.m. tot 9:15 p.m.

De aangeboden modules zijn: Marketing, Arbeidsrecht, Rechts- en Wetskennis, Businessplan, Quickbooks, Leadership & Management en Tourism Marketing.

De cursist krijgt op het einde van ieder module een toets, aaruit het gemiddelde hiervan samen met het gehaalde cijfer van het Business Plan, gedeeld door 2, voor een eindcijfer wordt bepaald. Het Business Plan dient op het einde van de cursus ingeleverd te worden.

Hieronder volgt een overzicht van het totaal inschrijvingen en geslaagden van 2012 t/m 2018 bedrijfscursus, van “Empresario Prepara I”:

Totaal inschrijvingen en geslaagden		
"Empresario Prepara I " van 2012 t/m 2018		
<u>Jaar/ begin maand</u> <u>cursus</u>	<u>Totaal</u> <u>inschrijvingen</u> <u>(M+V)</u>	<u>Totaal</u> <u>geslaagden</u> <u>(M+V)</u>
2012, sept	30	13
2013, april	23	11
2013, sept	15	5
2014, apr	13	9
2015, apr	27	16
2016, apr	30	21
2017, apr	22	16
2018, apr	20	9
Totaal inschrijvin- gen en geslaagden	180	100

Bron: DEZHI

Hieruit kan geconcludeerd worden dat van het in totaal 180 deelnemers in deze cursus vanaf 2012 tot en met 2018 een totaal van 100 personen in bezit zijn van een diploma van “Empresario Prepara I”

2) Bedrijfscursus “Empresario Prepara II”

Na diverse verzoeken door de geslaagden m.b.t. de continuïteit van de bedrijfscursus “EP I”, was Idea in september 2017 begonnen met de bedrijfscursus “EP II”. In 2019 ging IDEA voor de tweede keer door met deze cursus en hier deden 24 personen mee, waarvan 9 mannen en 15 vrouwen.

Deze cursus omvat de volgende 4 modules:

- Creating a Culture of Innovation;
- Developing Brand Awareness for Customer Satisfaction;
- Small Business Tax;
- Leadership and Management.

In 2019 ging de bedrijfscursus “Empresario Prepara II” alleen door. De planning is dat ieder jaar om en om één van de cursussen gehouden zal worden. Dus volgend jaar zal Empresario Prepara I, door gaan en niet Empresario Prepara II.

Hieronder volgt een overzicht van het totaal inschrijvingen en geslaagden van jaar 2017 en 2019 van Empresario Prepara II.

Totaal inschrijvingen en totaal geslaagden, "Empresario Prepara II" Jaar 2017 en 2019		
Jaar/ begin maand cursus	Totaal Inschrijvingen (M+V)	Totaal geslaagden (M+V)
2017, September	15	14
2019, April	24	19
Totaal	38	33

Bron: DEZHI

Aantal deelnemers cursus "Empresario Prepara II"		
Deelnemers cursus "Empresario Prepara II"	Totaal	Totaal in %
Totale deelnemers, April - Juli 2019	24	100%
Totale deelnemers niet geboren in Aruba	6	25%
Totale deelnemers geboren in Aruba	18	75%
Totale deelnemers met een actief bedrijf	10	42%
Totale deelnemers met een opleiding hoger dan MAVO niveau	19	79%

Bron: DEZHI

Uit bovenstaande tabel is onder andere af te leiden dat 75% van de ingeschreven deelnemers van de cursus in april 2019 op Aruba geboren zijn. Een totaal van 42% van de ingeschreven deelnemers exploiteert momenteel actief een bedrijf.

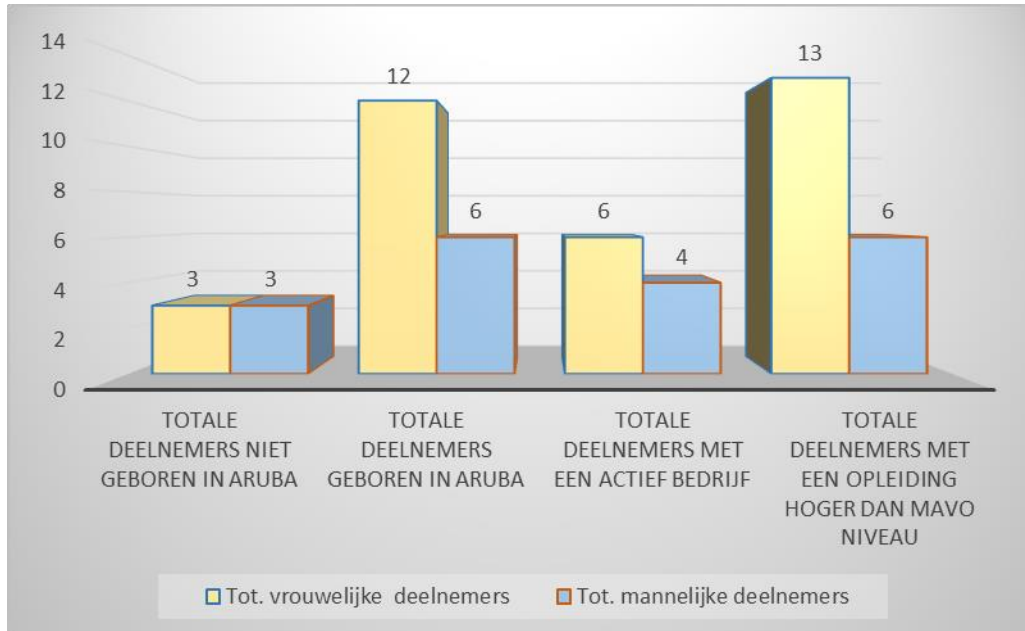
Eén van de eisen om deel te nemen aan de bedrijfscursus is dat de deelnemers minimaal in het bezit moeten zijn van een MAVO-diploma. Bovengenoemde tabel laat zien dat 79% van de deelnemers in de cursus van april 2019 een opleidingsniveau bezit dat hoger is dan het vereiste.

Vrouwelijke en mannelijke deelnemers cursus "Empresario Prepara II" april 2019(%)				
	Tot. vrouwelijke deelnemers	Tot. mannelijke deelnemers	Tot. vrouwelijke deelnemers in %	Tot. mannelijke deelnemers in %
Totale deelnemers, April - Juli 2019	15	9	62%	38%
Deelnemers niet geboren in Aruba	3	3	20%	33%
Deelnemers geboren in Aruba	12	6	80%	67%
Deelnemers met een actief bedrijf	6	4	40%	44%
Deelnemers met een opleiding hoger dan MAVO niveau	13	6	87%	67%

Bron: DEZHI

Bovenstaande tabel illustreert dat de grootste groep (62%) van de totale deelnemers van de cursus in april 2019 van het vrouwelijk geslacht was. Van de totale aantal vrouwelijke deelnemers (15), was 20% (3 deelnemers) niet op Aruba geboren en van de totale aantal mannelijke deelnemers (9) was 38% (3 deelnemers) niet op Aruba geboren. Deze niet op Aruba geboren deelnemers zijn afkomstig van Colombia, Curaçao en Venezuela. Alleen 10 van de deelnemers (6 vrouwelijk en 4 mannelijk) in de cursus van april 2019 beheren een actief bedrijf en zowel alle vrouwelijke en mannelijke deelnemers bezitten een MAVO of hoger opleidingsniveau.

Vrouwelijke en mannelijke deelnemers cursus “Empresario Prepara II” april 2019

Van de bovengenoemde informatie kan geconcludeerd worden dat personen met een opleidingsniveau hoger dan MAVO ook interesse hebben om meer kennis te vergaren omtrent het leiden van een bedrijf. Sommigen gebruiken deze cursus als opfriscursus, terwijl anderen het bekijken als een kennis om zich te specialiseren op bepaalde gebieden van het ondernemerschap.

B. Workshops Idea

In 2019 hadden de beleidsmedewerkers van Idea verschillende workshops georganiseerd voor klanten en niet-klanten.

De georganiseerde workshops waren:

1) “The Power to make a Social Impact in your Business” :

Op 28 mei 2019, werd deze workshop gepresenteerd met de volgende onderwerpen door:

- Dhr. Marc Croes en mevr. Mileidy Gonzalez (stagiaire bij DEZHI) die de volgende thema's hebben gekozen om te presenteren: 'De weg naar een duurzame bedrijfsstrategie' en 'Zakelijk Leiderschap: de Vijf Kwaliteiten voor Leiderschap';
- Dhr. Lionel Rumnit (Job Coach bij de Trampolin pa Trabao) en gaf zijn succesverhaal over “Trampolin pa Trabao”.

- en mevr. Naline Heilbron (Managing Director bij de Ha'Bon Aruba) gaf haar succesverhaal over haar bedrijf van luxe verpakte zeep: "Ha'Bon Aruba".
- 2) *"Silver Entrepreneurship Workshop for the retired or soon to retired I", een workshop speciaal voor '60 plussers'.*

Deze workshop werd van 10 t/m 14 jun 2019 georganiseerd, van 8:30 a.m tot 12:30 p.m.).

De volgende personen hebben de volgende onderwerpen gepresenteerd:

- Dhr. Dave Martinus 'entreprenurship', presenteerde over "Wat is Entrepreneurship";
- Dhr. Marc Croes, beleidsmedewerker bij de DEZHI en mevr. Mileidy Gonzalez een stagiaire van de universiteit van Aruba (UA), presenteerde 'Het omgaan met bedrijfsstrategie in je bedrijf, d.m.v. de 17 doelen van SDG (Sustainable Development Goals);
- Notaris Johnson; presenteerde thema's over: bedrijfsvormen (eenmanszaak/ NV/ VBA), bedrijfsopvolgingen (verschillen in bedrijven) indien je met een bedrijf wil beginnen en presenteerde ook over testamenten/ nalatenschap (wat en voor wie mag je iets achter laten);
- Mevr. Mary Baarh hoofd van de afdeling Vestiging van Bedrijven bij de DEZHI, presenteerde over de vestigingsvergunningen bij het openen van een bedrijf;
- Mevr. Louella Croes-Ras, beleidsmedewerker en adviseur bij IDEA presenteerde over de diensten, trainingen en cursussen die door IDEA sinds 2012 aangeboden worden en een planning van workshops van 2019;
- Dhr. Benny Richardson (80 plusser), een Sport Trainer Coach, sprak over gezondleven d.m.v. voeding en sporten;
- Dhr. Kenneth Faustin, een makelaar bij de Best Buy Aruba, presenteerde over Real Estate als je 'Business';
- Mevr. Ivy Guerrero, dhr. Gino Croes en mevr. Marieta Tromp van de SVB, presenteerde over werkgevers- en werknemersverzekeringen;
- Mevr. Tamarah Arends-Croes, Business Electronic Sales Specialist bij de RBC Royal Bank, presenteerde over de diverse aangeboden diensten bij de RBC Bank;
- Dhr. Ulrich Hermans en dhr. Francois Croes, Innovatie Adviseurs bij Futura en hebben 2 themas gepresenteerd over, 'Future of Work' en 'Design Thinking';
- Dhr. Ludwig Rasmijn en dhr. Randy Maduro van Santa Rosa, hebben over Landbouw (Agriprenur) gesproken;
- Mevr. Cindy Clark, Managing Director van Accura Tax Consultancy, presenteerde over relevante belastingen zoals: inkomstenbelasting, winstbelasting, BBO, BAVP en BAZV, invoerrechten, grondbelasting;
- Mevr. Merienys Frances van SETAR N.V., presenteerde over 'Digital Marketing' en gaf effectieve tips over hoe je je bedrijf kan promoten d.m.v. social media, zoals Facebook, Instagram en Google Search.

- *De volgende personen vertelden hun succesverhaal over hun bedrijf uit het oogpunt om de aanwezigen te inspireren:*

- Dhr. Lionel Rumnit, een gespecialiseerd 'jobcoach' bij 'Trampoline pa Trabao';
- Mevr. Rosa Alberto, de eigenaar van Ginger Aruba;
- Dhr. Loui Richardson de eigenaar van Invest Secure;
- Dhr. Merrill Robles (een gepensioneerde), ex eigenaar van een uitzendbureau.

In totaal deden 38 gemotiveerde en dankbare personen mee aan deze workshop. Waarvan 33 personen een certificaat op de laatste dag van de workshop een certificaat kregen. De criteria voor het verkrijgen van een certificaat was aanwezigheid van 4 of 5 dagen.

3) “*Silver Entrepreneurship Workshop for the retired or soon to retired II*”, een workshop speciaal voor ‘60 plussers’.

Op 23 september 2019, werd een vervolg workshop gehouden voor de Silver Entrepreneurs die deel hebben genomen in de workshop in juni.

Hierbij presenteerden de volgende personen de volgende onderwerpen:

- Dhr. Oliver Vieira, Commercial Lending Advisor bij Qredits Aruba, presenteerde over al hun aangeboden diensten bij ‘Qredits’ (Microcredit);
- Dhr. Andres Dirks, Hoofd Bureau Arbeidsgeschillen bij de Directie Arbeid en Onderzoek (DAO); presenteerde over arbeidsrechtelijke verplichtingen als werkgever;
- Mevr. Indira Burke, Managing Director van Loui Henri Media Services, presenteerde over Social Media Marketing voor Startups (Google My Business, Facebook Ad Manager en Facebook Blueprint).

Een total van 26 personen deden mee aan deze workshop.

4 & 5) “Time for Taxes”

De Departamento di Impuesto (DIMP) gaf twee keer de workshop van “Time for Taxes” bij de DEZHI, op 22 augustus en 4 september 2019. Hiervoor presenteerden de volgende personen: mevr. Amadee Nicolaas, mevr. Valeska Milton- Genaro, mevr. Johrainne Lacle- Giron en dhr. Arjan Kisjes. Een totaal van 80 mensen hebben deelgenomen aan dit zeer informatieve en belangrijke workshop.

6) “Workshop Local Egg Producers”

Na een vergadering in september bij de DEZHI met enige lokale producenten van eieren (bruine eieren), werd het besloten om een workshop voor deze doelgroep te organiseren, vanwege enige bezorgingen die naar voren kwam tijdens deze vergadering.

Op 18 en 19 november 2019, werd dus een workshop georganiseerd voor deze doelgroep met het thema: “Workshop Local Egg Producers”.

De volgende 7 professionals presenteerden voor de 10 aanwezigen het volgende:

- Dhr. Dave Martinus, een gecertificeerde Business Coach van het bedrijf ActionCOACH Aruba; hij presenteerde over hoe de producenten van de eieren hun producten moet presenteren wanneer ze te koop worden aangeboden (bijvoorbeeld: moet schoon uitzien, gelabeld/ logo, beschikbaarheid, lokatie kipperij en verkooppunten van eieren). Op dit manier worden de consumenten bewust van waar, wat en van wie de eieren afkomstig zijn;
- Dhr. Wilmer Salazar, van Directie Volksgezondheid; presenteerde over het ontstaan van ziektes in een kippenboerderij en hoe deze ziektes aan mensen kan worden overgedragen, welke zijn de virussen en bacteriën die kunnen worden veroorzaakt bij onhygiene productie van kippen en eieren, de symptomen van infectie van Salmonella, het herkennen van een zieke kip en het beschermen van de werknemers tegen al deze ziektes;
- Mevr. Yvette Geerman, van Directie Volksgezondheid presenteerde onder andere over de actuele normen gebaseerd op HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) en Warenverordening AB 1996 no. GT 12;
- Mevr. Tatiana Britten, van de Kamer van Koophandel en Industrie (KvK) had het over het proces van registratie van bedrijven bij de KvK;
- Mevr. Nathalie Maduro, directeur van Santa Rosa presenteerde over de eisen, de

- nodige documenten en voordelen indien je je kipperij bij Santa Rosa laat registreren;
- Dhr. Mario Maduro, van Directie Infrastructuur en Planificatie (DIP); presenteerde over de mogelijke beschikbare landbouw terreinen van de overheid en de eisen en documenten hiervoor.
 - Mevr. Estella Thodé, een gespecialiseerde in het gebied van Belangenvereniging. Zij gaf aan de voordelen hierover voor zo'n groep.
- Totaal deden 10 mensen mee aan deze workshop.

Overzicht van georganiseerde workshops door Idea in 2019				
#	Workshop IDEA 2019	<u>Totaal</u> <u>vrouwelijke</u> <u>deelnemers</u>	<u>Totaal</u> <u>mannelijke</u> <u>deelnemers</u>	<u>Totaal</u>
1	The Power to make a Social Impact in your Business	17	14	31
2	Silver Entrepreneurship Workshop for retired or soon to be retired I	17	16	33
3	Silver Entrepreneurship Workshop for retired or soon to be retired II	9	17	26
4	Time for Taxes I	22	17	39
5	Time for Taxes II	32	9	41
6	Chicken Farmers	3	7	10
	Totaal	100	80	180

Bovengenoemde tabel illustreert dat de grootste groep van de deelnemers bij de georganiseerde workshops van Idea, van het vrouwelijk geslacht waren. Genoemde workshops waren helemaal gratis en alle workshops hebben plaatsgevonden in de vergaderzaal van de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie.

Bovengenoemde thema's van workshops zijn gekozen op verzoek en naar behoefte van de klanten.

De geplande workshops voor jaar 2020 zijn:

- Januari : Awareness of Plastic Ban (to sustain the law)
- Februari : Women Entrepreneurship part I (Strategic Entrepreneurship & Innovation)
- Maart : Women Entrepreneurship part II (From Entrepreneur to entrepreneurship)
- April : Women Entrepreneurship part III (Aspiring Women Entrepreneurship)
- Mei : Women Entrepreneurship part IIII (SDG: Gender Equality)
Momprenneur
- Juni : Silver Entrepreneurship I (for the retired or soon to be retired) (1 week)
- Juli : Homepreneur for Women
- Augustus : It's time for taxes (DIMP)
- September : Silver Entrepreneurship II
- Oktober : It's time for taxes (repeat) (DIMP)
Aftertax (DIMP)
Kid\$Biz Market (Youngpreneurship)

- November : Tax for Agripreneurs
Kidpreneur\$ Bazaar (Youthpreneurship)
- December : Networking & Appreciation Event for Stakeholders & Media

De bedoeling van bovengenoemde workshops is om de klanten en niet-klanten te helpen:

- met de nodige basiskennis op bepaalde gebieden in het ondernemerschap om hun bedrijf succesvol te kunnen exploiteren;
- als stimulans tot innovatie;
- tot diversificatie van de economie;
- met duurzaam ondernemen;
- met het inzicht krijgen in boekhoudkundige en fiscale verplichtingen;
- als motivatie om te ondernemen;
- in 2019 wordt vrouwen entrepreneurship gemotiveerd en gestimuleerd;
- ondernemersschap van jongs af aan de kinderen te leren.

C. Overige activiteiten

Gedurende de week van 2 t/m 5 april 2019, werd IDEA voor de tweede keer door de Centrale Bank van Aruba uitgenodigd om te participeren in de jaarlijkse nationale “Global Money Week Aruba”.

Hier kwamen zo'n 700 kinderen (tussen 9 tot 13 jaar, van de 5de en 6de klassen) samen waar ze door een omringde straat in San Nicolaas liepen en kregen hier een educatief opgezette programma die gericht was op het stimuleren van financieel bewustwording en vaardigheden. IDEA, in samenwerking met Qredits, Santa Rosa en de Community Museum gaven ieder een presentatie van totaal 15 minuten en kozen als thema: “Hoe je geld kan verdienen uit je eigen landbouw en/of eigen gemaakte producten. Dit onderdeel nam plaats in de locatie van ‘Nicolaas Store’.

D. Uitgevoerde presentaties door Idea “Youth Entrepreneur”

In 2019 werd IDEA diverse keren door Stichting JA IK ARUBA uitgenodigd om ‘Business Plan’ aan de kinderen van de derde klassen van het voortgezet onderwijs te presenteren. De scholen die aan beurt kwamen om deze presentatie bij te wonen waren:

- 1-okt → EPB San Nicolas
- 22-nov → La Salle College
- 6-dec → Ceque College
- 11-dec → Colegio San Nicolas

Radio

Op 10 december werd IDEA door EPI uitgenodigd om over haar diensten te presenteren aan de kinderen van de 3-de klassen.

Kidpreneur\$ with BIG Ideas

IDEA heeft in samenwerking met de naschoolse opvang “Traimerdia”, een project georganiseerd voor de kinderen van de 5de en 6de klassen (tussen 9 en 13 jaar oud) die Traimerdia bezoeken.

De naam van het project is “Kidpreneur\$ with BIG Ideas” en heeft als doel, om het ondernemersschap aan deze doelgroep van jongs af aan te leren.

Dit project is op 28 februari 2018 begonnen en is op 22 november 2019 beëindigd en werd op

alle 9 Traimerdia's uitgevoerd worden. Dit project duurde bij ieder traimerdia 6 weken. In 2018 waren er 4 traimerdia's aan het beurt en in het jaar kwam er 5 traimerdia's aan de beurt. Alle kinderen die actief hadden deelgenomen aan dit project kregen op het einde van dit project een certificaat van deelname. In het hieronder schema is te zien het aantal kinderen per traimerdia die een certificaat hebben gekregen.

Gedurende dit project gaven diverse vrijwilligers, twee keer per week, één uur les aan deze kinderen.

De kinderen hebben tijdens dit project geleerd, hoe ze met geld om moeten gaan, een ondernemingsplan schrijven en hoe ze op een creatieve manier producten kunnen maken en diensten kunnen bedenken op het gebied van bijvoorbeeld: kunst, eten en drinken, landbouw, muziek, innovatie en technologie.

Door deze doelgroep bewust te maken van wat ze allemaal zelf kunnen doen of maken met hun eigen creativiteit en hoe ze vervolgens geld hiermee kunnen verdienen, ondersteunt IDEA ook het tegengaan van de jeugdwerkloosheid. Middels ondernemerschap jongeren de toekomst creëren die zij zoeken en kunnen ze de productiviteit van Aruba bevorderen en verhogen.

Aantal kinderen in bezit van een certificaat van het project: "Kidpreneur\$ with BIG Ideas " jaar 2018/2019					
<u>Traimerdia/ Naschoolse Opvang</u>	<u>Locatie</u>	<u>Periode</u>	<u>Meisjes</u>	<u>Jon-gens</u>	<u>Totaal</u>
Traimerdia DAKOTA	Fatima College	Mrt/ Apr 2018	11	9	20
Traimerdia MORGENSTER	Colegio Conrado Coronel	Mei/ Juni 2018	26	13	39
Traimerdia SABANA BASORA	Scol Preparatorio Sabana Basora	Sept/ Okt 2018	8	17	25
Traimerdia ORANJESTAD	St. Fransiscus College	Okt/ Nov 2018	15	10	25
Traimerdia STA. CRUZ	Colegio San Hose	Jan/ Feb 2019	13	11	24
Traimerdia NOORD	Scol Basico Washington	Feb/ Apr 2019	20	18	38
Traimerdia KUDAWECHA	Scol Basico Kudawecha	Mei/ Jun 2019	11	18	29
Traimerdia PARADERA	Maria Goretti College	Aug/ Okt 2019	20	20	40
Traimerdia SAN NICOLAS	Pieterboer School	Okt/ Nov 2019	10	9	19
Totaal			134	125	259

Dit succesvolle project is te bedanken aan onze grote partners **Setar N.V. en Bureau Traimerdia** die ons een kans heeft gegeven om dit project aan de kinderen voor te brengen. Een speciale dank gaat naar alle vrijwilligers die hun tijd heeft genomen om hun kennis en vaardigheden op een zeer professioneel manier aan de kinderen voor te brengen.

De volgende docenten brachten de volgende themas naar voren tijdens dit project:

Name	Last name	Topic	Organisation
Johrainne	Lacle- Giron	Financial Literacy	DIMP
Sandra	Van der Linde	Canvas Painting	Wall Painting Aruba
Benjamin	Romney	Tuna Wrap Making	EPI
Jeanine	Dania	Painting on Bottle	Artistic Bottle Aruba
Lurainne	Donata	Creative cards Making	DEZHI/ VVB
Bryan	Solognier	Show Production	Elite Productions
Nyohmi	Van der Biezen	Aloe Gel Making	Museum of Industry
Louella	Croes	Bracelet Making	DEZHI/ IDEA
Judella	Trim	Business Plan	DEZHI/ IDEA
Ludwig	Rasmijn	Agriculture	Santa Rosa
Randy	Maduro	Agriculture	Santa Rosa
Stanley	Dabian	Music	Directie Cultuur Aruba
Robert	Maduro	Music	Directie Cultuur Aruba
Johnny	Scharbaay	Music	Directie Cultuur Aruba
Pedro	Kelly	Music	Directie Cultuur Aruba
John Freddy	Tobon-Montoya	Theater	Directie Cultuur Aruba
Alejandro	Villa	Healthy drinks	Garden Fresh Café
Marylu	Ras	Creative Promotion	Gianni's Group
Miguel	Arrebola	Creative Promotion	Gianni's Group
Marc	Croes	17 Goals SDG	DEZHI/ SDP
Gisela	Kadir	17 Goals SDG	DEZHI/ SDP
Mari Lou	Mari Lou	17 Goals SDG	DEZHI/ SDP

Kid\$ BIZ Market

Op 29 en 30 juli 2019, van 8:30 a.m. tot 12:30 p.m., heeft Idea een soortgelijke project als bovenstaand georganiseerd, maar voor de kinderen die niet een naschoolse opvang bezoeken (leeftijd 9 tot 13 jaar) .

De workshops/ thema's die aan de bod kwamen tijdens dit project waren:

- "Get kids started as entrepreneurs", werd gepresenteerd door dhr. Dave Martinus, een Certified Business Coach van een beroemde bedrijf ActionCOACH Aruba.
- "Bringing the SDGs to the kids: The World we want" gepresenteerd door dhr. Marc Croes, beleidsmedewerker bij DEZHI, unit Sustainable Development Planning (SDP). Hier werden de kinderen meer bewust over de doelen voor duurzame ontwikkeling van de Agenda 2030 van de Verenigde Naties.
- "Making Agriculture 'Cool' for Kids: Kids Agripreneur in the making" werd gepresenteerd door dhr. Ludwig Rasmijn en dhr. Randy Maduro van Santa Rosa.
- "Discover and get to know our money-security features" werd gepresenteerd door di mevr. Kristel de Nobrega, mevr. Elmelynn Croes en mevr. Lisette Buckley van de Centrale Bank van Aruba. De kinderen kregen uitleg over de nieuwe serie biljetten dat

sinds 3 juni 2019 werd geïntroduceerd. Het oude biljet bestond sinds 2003.

Aan dit project hebben in totaal 31 kinderen meegedaan. Ook kregen alle kinderen een certificaat van deelname op de laatste dag van dit project.

Kidpreneur\$ Bazaar

Op zaterdag, 30 november 2019 heeft Idea een Bazaar georganiseerd voor de kinderen die mee hebben gedaan aan de volgende 2 projecten: “Kidpreneur\$ with BIG Ideas” en “Kid\$ BIZ Market”. Dit bazaar genaamd “Kidpreneur\$ Bazaar” werd gehouden te Caya Betico Croes, van 4:00 p.m. tot 6:30 p.m.

In deze bazaar kregen de kinderen de gelegenheid om hun zelfgemaakte producten aan het publiek te verkopen. In totaal deden 35 kinderen mee aan dit bazaar en ze verkochten producten zoals, tekeningen op canvas, armband, slijm, diverse kerstdecoraties, koekjes, cupcakes, planten, tekeningen op flessen, citroensap enz.

Tijdens de bazaar werd een kerstactiviteit gehouden, waar diverse kerstgroepjes bestaande uit kinderen kwamen presenteren met een dans en/ of zang. Ook konden al de aanwezigen van de mooie kerstverlichting genieten.

Een speciale dank gaat aan de volgende partners en vrijwilligers die aan dit bazaar hebben meegeholpen. Setar N.V., Directie Cultuur, Aldo, DOW, DEZHI team DEZHI bestaande uit, Swinda Gomez, Ineke Webb, Xavier Boekhoudt, Zulema Dabian, Judella Trim en Louella Croes.